

34.6.4

27b (משנה ח) → 28b (סיום המסכת)

1. והביא את אשמו לה' על חטאתו אשר חטא נקבה מן הצאן כשבה או שעירת עזים לחטאת וכפר עליו הפהן מחטאתו: ויקרא ה, ו

2. ואת השני יעשה עלה כמשפט וכפר עליו הפהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו: ויקרא ה, י

3. וכפר עליו הפהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה לפהן כמנחה: ויקרא ה, יג

4. ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הפהן וטהרה: ויקרא יב, ח

5. ויעשה הפהן את האחד חטאת ואת האחד עלה וכפר עליה הפהן לפני ה' מזוב טמאתה: ויקרא טו, ל

6. והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ויעשהו חטאת: ויקרא טו, ט

7. זאת תורת אשר בו נגע צרעת אשר לא תשיג ידו בטהרתו: ויקרא יד, לב

8. ואם דל הוא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו ועשרון סלת אחד בלול בשמן למנחה ולג שמן: ויקרא יד, כא

9. ואם כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה: ויקרא ד, לב

10. ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעלה וכן יונה או תר לחטאת אל פתח אהל מועד אל הפהן: ויקרא יב, ו

11. איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני ה' אלהיכם: ויקרא יט, ג

12. אם קשב הוא מקריב את קרבנו והקריב אתו לפני ה': ויקרא ג, ז

13. ואם עז קרבנו והקריבו לפני ה': ויקרא ג, יב

14. וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך: ישעיהו נד, יג

- I ח משנה ח: fungibility of funds – may use money set aside for lamb for goat and vice-versa
- a in case of sudden poverty: may use funds for either for birds; or money for birds - for and the inverse חוטה
- b source (ת"כ): vv. 1-3 – עז, כבש, use קן and "מחטאתו" חוטה uses "על חטאתו" מנחת חוטה
- i if: he set aside money for mammal and became poor, may use for avians; for avians and became poor – for מנחה
- ii however: if כבש/שעיר got a מום – and then he became poor – he may use for עוף; not so from עוף → מנחה (no פדיון for עוף)
- iii justification: if כבש/שעיר said מחטאתו סד"א if he becomes poor funds can go to bird – as both are מיני דמים; not to מנחה
- 1 therefore: מחטאתו (v. 2) teaches that funds set aside for birds may be used for מנחה (→bring מנחה from new funds)
- iv explanation (v3): only written in re: מנחה → can always add from funds (מנחה →עוף; עוף→שעיר/כבש)
- 1 and not: to limit "adding funds" from שעיר/כבש →עוף as they are both מיני דמים
- II Various מירמות regarding use of קנין ("nests" – i.e. תורין ובני יונה – חטאת עולה other as עולה)
- a נדחה if אנשי עשיר sets aside a קן, then becomes poor – since it was נדחה (when first designated) – נדחה
- i implications (ר"ה בריה דר"י): בע"ח are נדחה, דחוי applies to דחוי קדושת דמים and there is מעיקרא (ab initio)
- ii challenge (ר' עוקבא בר חמא): if someone designates נקבה for פסח, until פסח it grazes etc. and money used for פסח
- 1 if: it has a male offspring – it too grazes and funds are used for פסח
- 2 answer: the male itself is brought as פסח → בע"ח are not rejected
- 3 answer: אנשי עשיר's comment was made דרבנן ר"ש; אליבא דרבנן ר"ש holds that בע"ח have no דחוי - and הגרלה is dispensible
- (a) per: ברייתא – if one of the שעירים dies (after הגרלה) ר"ש – bring a replacement w/o הגרלה
- b חסדא per vv. 4-5 designated (which bird is עולה, which is חטאת) either at purchase (by owner) or at הקרבה (by כהן)
- i challenge: v. 6 - הגרלה determines identity, in spite of ק"ו from שם קריאת שם (works – unlike הגרלה – in all other קרבנות)
- 1 observation: שם קריאת שם presented as parallel to הגרלה – which is after purchase and before הקרבה/עבודה
- 2 answer: (ר"ב): if point of purchase or הקרבה isn't available to הגרלה but is available to שם קריאת שם
- (a) then: ק"ו in a case where הגרלה is valid at a mid-point, שם קריאת שם should work at purchase/הקרבה → חטאת
- ii challenge: if a מטמא מקדש who was poor set aside money for his nest and then became rich, and then declared which money is for חטאת and which for עולה – he adds money to the חטאת-fund for his כבש, but the עולה-fund is all נדבה
- 1 and: in this case, there wasn't yet לקיחה nor (certainly) עשייה, yet his declaration is meaningful
- 2 block (ר' ששת): the entire ברייתא is, as presented, corrupt; if he became rich, his declaration is null, as he owes כבש
- (a) rather: he must have made the designation while still poor (כבר אמר) → similarly, he had done so at הפרשה?
- 3 however: according to חגא ר', a מטמא מקדש עשיר עני קרבן fulfilled his obligation – how is it explained?
- (a) answer: must mean, that he later bought and then declared
- (b) challenge: if a poor מצורע brought קרבן עשיר – יצא; a מצורע עשיר who brought עני קרבן – לא יצא
- (i) defense (ר' חגא): מצורע is unique, as v. 7 states זאת (exclusively here a קרבן עני is unfit for עשיר)
- (ii) challenge: if so, even the reverse should be invalid (קרבן עשיר brought by poor man)
1. defense: v. 7 uses "תורת" which is expansive (as it were – מצרעת – תורה אחת לכל המיטהרים מצרעת)
2. question: why not infer from מצורע that an עשיר may not use קרבן עני (e.g. in case of מקדש)?
3. answer: v. 8 limits this restriction to מצורע

- III ט *dictum* of equivalence of matched “pairs” in תורה, even though one usually precedes the other
- a *flock*: כבשים are usually presented before עזים, yet they are of equal status (per v. 9)
 - b *birds*: תורין (older birds) usually presented before בני יונה (younger), yet they are of equal status (per v. 10)
 - c *parents*: father is usually presented before mother, but they are of equal status (per v. 11)
 - i *but*: חכמים ruled that father takes precedence, as both son and mother owe him כבוד
 - ii *similarly*: in re: תלמוד תורה, if son learns more from his רב, רב comes before father, as both he and father owe כבוד to רב
- IV Stories about עזרה’s “cries”
- a *first cry*: remove חפני ופנחס (see שמואל א' ב)
 - b *second cry*: open up and let יוחנן בן נדבאי in to eat קדשי שמים (in his day, there was never נותר)
 - c *third cry*: open up and let אלישמע בן פיכאי in to become כה"ג
 - d *fourth cry*: open up and remove איש כפר ברקאי – he honors himself at expense of קדשי שמים
 - i *explanation*: he would wrap his hands in silk to do עבודה (חציצה)
 - ii *punishment*: Alexander Jannaeus and his wife had a disagreement about which is better meat – goat or lamb
 - 1 *then*: they summoned him – as כה"ג, he would know the meats best (!)
 - 2 *his answer* (not knowing king had opted for “goat”): if goat were better, תמיד would be goat (w/dismissive gesture)
 - 3 *consequence*: he ended up with both hands cut off (poetic justice)
 - (a) *comment* (דב אשי): had he learned משנה, he would've known not to answer (our משנה)
 - (b) *comment* (דבנא): had he known מקרא, he would've known that they are equal (vv. 12-13)
- V Concluding homily – v. 14

הדרן עלך מסכת כריתות והדרך עלן
 דעתן עלך מסכת כריתות ודעתך עלן
 יה"ר מלפניך יאו"א שייבנה בית המקדש במהרה בימינו
 ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות